

ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ:

Διαγράψτε το χρέος της Ελλάδας όπως της Γερμανίας το 1953

Το επιχείρημα πως η Ελλάδα δεν θα είναι ποτέ σε θέση να αποπληρώσει το δυσθεώρητο χρέος της το οποίο ξεπερνά το 170% του ΑΕΠ της, αλλά και πως πρέπει να βοηθηθεί από τους εταίρους της για το καλό όλης της Ευρώπης, όπως είχε γίνει και με τη Γερμανία μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, διατυπώνει σε άρθρο του στον «Guardian» ο διάσημος Αμερικανός οικονομολόγος Τζέφρι Σακς.

Ο πρώην καθηγητής Οικονομικών στο πανεπιστήμιο Χάρβαρντ και νυν διευθυντής του Earth Institute στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια εξαπολύει δριμυγία κριτική στο Βερολίνο και τονίζει ήδη από τον τίτλο του κειμένου του: «Αφήστε την Ελλάδα να επωφεληθεί από τη γερμανική ιστορία» για να συνεχίσει στον υπότιτλο: «Όπως η Γερμανία το 1953, έτσι και τώρα το πραγματικό ζητούμενο για την Ελλάδα είναι η ανάγκη μιας ανακούφισης του χρέους, χωρίς να σημαίνει απαραίτητα πως την αξίζει».

Η συντριπτική αλήθεια για την ελληνική κρίση χρέους είναι ότι πρόκειται για μια τεράστια καταστροφή, υποστηρίζει ο Σακς ο οποίος επισημαίνει ότι αν και η Ελλάδα αντιπροσωπεύει μόλις το 2% της οικονομίας της ευρωζώνης και του πληθυσμού της ΕΕ, ωστόσο αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να πιέζεται, πόσω μάλλον να εκδιωχθεί από την ευρωζώνη. Για τον Σακς «σημαίνει ακριβώς το αντίθετο». Ο λόγος είναι ο εξής απλός: «Η κρίση πρέπει να λυθεί και εν πολλοίς με τους όρους της Ελλάδας».

Το πρόβλημα με τη νομισματική ένωση, υποστηρίζει ο διάσημος οικονομολόγος, είναι ότι αν διαφανεί έστω και ίχνος αμφιβολίας εντός της, αυτό «μπορεί να καταστρέψει την οικονομική ζώνη, αν όχι το κοινό νόμισμα». «Το ευρώ έχει μολυνθεί με αμφιβολία: θα παραμείνει η Ελλάδα (εντός); Αν η Ελλάδα φύγει, η επόμενη θα είναι η Πορτογαλία; Και αν φύγουν και οι δύο, γιατί όχι και η Ισπανία και η Ιταλία και ποιος ξέρει ποιος άλλος ακόμα;» διερωτάται ο καθηγητής του πανεπιστημίου Κολούμπια.

Μάλιστα, ο Σακς προσθέτει ότι οι αμφιβολίες αυτές όχι απλώς υπάρχουν σταθερά τα τελευταία χρόνια στην ευρωζώνη, αλλά «οδηγούν σε φυγή κεφαλαίων που με τη σειρά τους επιδεινώνουν τις ήδη υπάρχουσες αμφιβολίες». Ο Σακς τονίζει ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε «επισημασμένη θέση» μέσα στην ευρωζώνη εδώ και κάποια χρόνια, γεγονός που έχει οδηγήσει σε τεράστια φυγή κεφαλαίων και καταθέσεων από τις ελληνικές τράπεζες. Αποτέλεσμα είναι η χώρα να αντιμετωπίζει πρόβλημα ρευστότητας και «να σύρεται σε μια σχεδόν μοιραία κρίση». Για τον διάσημο Αμερικανό οικονομολόγο, οι δράσεις του διοικη-

τή της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι δεν είναι παρά «πασαλείμματα» που εξασφαλίζουν μόνο λίγους μήνες ζωής ακόμα για την Ελλάδα, χωρίς να επιλύουν το πρόβλημα ρευστότητας.

Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι ανώμαλος, λέει την πολιτική αλήθεια: το χρέος πρέπει να διαγραφεί

Και σε αυτό το σημείο, ο οικονομολόγος είναι που εξαπολύει τα βέλη του κατά της πολιτικής της Γερμανίας. «Οποιοσδήποτε κάνει την απλή αριθμητική του ελληνικού χρέους -και όπως φαίνεται μερικές φορές, στο Βερολίνο κανένας δεν το κάνει πραγματικά- γνωρίζει ότι (η Ελλάδα) δεν μπορεί να αποπληρώσει τα εξωτερικά της χρέη -τώρα αντιστοιχεί σε περίπου 170% του ΑΕΠ- χωρίς ένα επίπεδο πόνου που είναι πέρα της ανοχής των δημοκρατικών κοινωνιών. Το αριστερό όμμα ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι ανώμαλο, λέει την οικονομική και πολιτική αλήθεια στην κούρσα προς τις εκλογές της Κυριακής, η οποία ωστόσο δεν είναι αρεστή σε πολιτικούς στο Βερολίνο και τις Βρυξέλλες».

Το παράδειγμα του Κένυς

Ο Τζον Κένυς μας δίδαξε πριν από 96 χρόνια, μετά την υπογραφή της Συνθήκης Ειρήνης των Βερσαλλιών, θυμάται ο Σακς για τη Συνδιάσκεψη της Ειρήνης. Τότε, ο αιρετικός για την εποχή Κένυς είχε αναρωτηθεί μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο: «Οι δυσσαρεστημένοι λαοί της Ευρώπης θα συνεχίσουν να έχουν την πρόθεση να κάνουν την επόμενη γενιά να κανονίσει έτσι τη ζωή της, ώστε να εργάζεται και η παραγωγή της να διατίθεται για να καλύψει ένα ξένο χρέος, χωρίς αυτό απαραίτητα να πηγάζει επιτακτικά από την αίτηση της δικαιοσύνης ή το καθήκον»; Τότε, ο Κένυς είχε δώσει μόνος του την απάντηση: «Εν συντομία, δεν πιστεύω ότι κανένα από αυτά τα χρέη θα

συνεχίσουν να καταβάλλονται. Στην καλύτερη, (θα γίνει) για πολύ λίγα χρόνια. (Διότι) δεν ταιριάζουν με την ανθρώπινη φύση ή δεν συμφωνούν με το πνεύμα της εποχής».

Και όπως γράφει, ο Σακς: «μπορεί ο Κένυς τότε να είχε δίκιο, αλλά κανένας δεν του το αναγνώρισε μέχρι την καταστροφή που έφερε τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο».

Οι Γερμανοί να διαβάσουν την ιστορία τους πριν απαιτήσουν χρήματα από τους Έλληνες

Ο Τζέφρι Σακς συνεχίζει την ανάλυσή του τονίζοντας ότι «σήμερα, κάποιοι Γερμανοί επιμένουν ότι το χρέος είναι χρέος και πως η Ελλάδα πρέπει να το αποπληρώσει πλήρως». Για αυτό και ο Αμερικανός καθηγητής οικονομικών τους προτρέπει να ξαναδιαβάσουν καλύτερα τη δική τους πρόσφατη ιστορία, ξεκινώντας από την αποτυχημένη έκκληση του Κένυς να ελαφρυνθεί το βάρος της Γερμανίας, αλλά κυρίως να θυμηθούν τη βοήθεια που πήραν με το Σχέδιο Μάρσαλ και με τη Συνθήκη του Λονδίνου το 1953, κατά την οποία συμφωνήθηκε η διαγραφή του μισού χρέους της χώρας.

Το σωστό ερώτημα δεν είναι αν η Γερμανία άξιζε την ανακούφιση του χρέους το 1953

«Άξιζε η Γερμανία εκείνη την ανακούφιση του 1953;» αναρωτιέται ο Σακς για να δώσει μόνος του την απάντηση: «Δεν είναι αυτό το σωστό ερώτημα. Η νέα δημοκρατία της Γερμανίας χρειαζόταν την ανακούφιση και η Γερμανία είχε ανάγκη μια καινούρια αρχή. Έπαιξε έναν τεράστιο ρόλο στην οικονομική ανάκαμψη την ανοικοδόμηση των δημοκρατικών θεσμών στη Γερμανία». «Τώρα, ευτυχώς», επισημαίνει ο Αμε-

ρικανός οικονομολόγος, «δεν ζούμε σε ένα μεταπολεμικό δράμα. Η Ευρώπη είναι πλούσια, ευημερεί και είναι δημοκρατική. Ωστόσο, γαλλικές και γερμανικές τράπεζες έδωσαν πάρα πολλά δάνεια στην Ελλάδα πριν από μια δεκαετία, κι ακόμα και η Goldman Sachs διευκόλυνε τη λογιστική απαιτεωνιά για να κρυφτεί η ταχεία συσσώρευση του δημόσιου χρέους στην Ελλάδα». «Ηδη, το χρέος της Ελλάδας προς τους ιδιώτες πιστωτές έχει υποστεί ένα γενναίο κούρεμα. Η μεγαλύτερη πρόκληση, όμως» και κατά τον Σακς «η πιο εύκολη στο να γίνει είναι το χρέος που ανήκει σε επίσημους οργανισμούς και ινστιτούτα, ποσό τεράστιο για την Ελλάδα, αλλά μικρό για την Ευρώπη, να ανακουφιστεί».

Αξίζει η Ελλάδα την ανακούφιση χρέους;

Και ο Σακς αναρωτιέται εκ νέου: «Αξίζει η Ελλάδα την ανακούφιση χρέους; Οι Έλληνες πολιτικοί συμπεριφέρθηκαν άσχημα, το ίδιο όμως και οι γερμανικές, γαλλικές και αμερικανικές τράπεζες, όπως και πολλοί Έλληνες μεγιστάνες που έβγαλαν τα χρήματά τους στο εξωτερικό, αποφεύγοντας τους φόρους».

Το σωστό ερώτημα είναι αν η Ελλάδα χρειάζεται ανακούφιση του χρέους της

«Το ποιος αξίζει τι παραμένει ένα δύσκολο ερώτημα» υποστηρίζει ο καθηγητής του πανεπιστημίου Κολούμπια. «Ωστόσο, το σωστό ερώτημα, όπως και στην περίπτωση της Γερμανίας το 1953 είναι αν η Ελλάδα έχει ανάγκη από μια ανακούφιση του χρέους και αν η Γερμανία και οι άλλοι δανειστές της πρέπει να της την προσφέρουν. Σε αυτό το ερώτημα η απάντηση είναι ξεκάθαρη: Η Ευρωζώνη είτε θα προχωρήσει προς μια εποικοδομητική συμφωνία για ανακούφιση του χρέους είτε για μια πολιτική συντριβή με πιθανές επιπτώσεις απέραντα μεγαλύτερες από την Ελλάδα».

«Η λύση δεν θα πρέπει να είναι τεχνικά δύσκολη» υποστηρίζει ο Σακς ο οποίος προτείνει μια σειρά από μακροχρόνιες λύσεις με εξαιρετικά χαμηλό επιτόκιο για το χρέος που θα μείνει, της τάξης του 0,5% για τα επόμενα δύο χρόνια και του 1% για μετά το 2020. Ωστόσο, όπως τονίζει, «η ανακούφιση του χρέους δεν θα επιλύσει τα προβλήματα της Ελλάδας, αλλά θα ανοίξει την πόρτα στη λύση».